

# Šolske potrebščine Marija Tičar

vseh vrst priporočaj cenj. učiteljstvu in sl. šolskim vodstvom

trgovina s papirjem in galanterijo  
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 26  
(nasproti „Zlate kaplje“)

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnar-  
jevih zvezkov ter vseh priprav za  
obratno-nadaljevalne šole.

Cene nizke!

Postrežba točna!

slov. Akademije v Zagrebu se je izročila čast, diploma. Akademija izda v kratkem navodilo za proučevanje dialektov ter za-  
snuje po vsej priliki poseben Dialektolo-  
ški Zbornik, kjer najdejo mesto tudi slo-  
venske dialektološke študije; raziskoval-  
cem dialektov se bodo dajale podpore. —  
Urejanje društvene knjižnice napreduje.  
— Nekateri korektori zemljevida se niso  
še vrnili. — Prof. dr. Drechsler je izročil  
rokopis srbohrvaških narodnih pesmi, ki  
izidejo letos. — G. ravnatelj Iv. Hribar je  
za »Vošnjakovo korespondenco«, ki jo  
ureja dr. Lončar, dal nekaj Vošnjakovih  
dopisov. — G. dr. Vidica spis »Zaupna  
korespondenca v Napoleonovi Iliriji« se ni  
končal. — O Einspielerju spiše monogra-  
fijo g. svetnik J. Scheinig v Celovcu. Vna-  
nje proslave Einspielerjevega spomina na  
Koroškem se Matica udeleži. — Kuhar-  
jevo narodopisno gradivo o ogrskih Slo-  
venceh izda Zgodov. društvo v Mariboru.  
Matica natisne rokopisno zgodovino ogr-  
skih Slovencev v ogrsko-slovenskem je-  
ziku iz 18. stoletja. — Iz okolice Rimskih  
Toplic je Matica prejela narodne pesmi  
in pravljice. — Matica upravlja denar za  
Bleiwicsov spomenik; še živeti člani od-  
bora za ta spomenik naj ukrenejo, da se  
stvar formalno uredi. — Razpisovale se  
bodo redno častne nagrade za beletristič-  
ne spise. — Matica izda za svojo 50letnico  
zgod. spominsko knjigo, ki jo spiše prof.  
Grafenauer. O publikaciji obrazovalne  
umetnosti se je posvetovanje preložilo. —  
Za II. zvezek »Slov. jubilejev in Spomi-  
nov« se pripravijo monografije o Sketu,  
Einspielerju (o Mencingerju se bo pisalo  
na koncu njegovih izbranih spisov), o  
Štreklju, o Aškercu, Kranjčeviču, Vrhlic-  
kem, Slavejkovem, o Bol. Prusu in Gon-  
čarovu. — Matica z zanimanjem spremlja  
delo inženirskih organizacij za tehnični  
slovar. Slovar je potreben, a delo zahteva  
časa. — Jeseni se vzida v Mengšu pisate-  
lju Jan. Trdini spominska plošča.

## Politiški pregled.

\* **Nove vojaške zahteve Avstrije.** Vlada  
pripravlja za jesen dve novi vojaški pred-  
logi. Prvič bo vlada zahtevala povišanje  
rekrutnega kontingenta za 15.000 moč za  
skupno armado in 10.000 moč za obe de-  
želni brambi, in sicer polagoma, tako da bi  
leta 1917. znašalo efektivno število rekrut-  
tov 237.000 moč. Posebno se pomnoži arti-  
ljerija in se predvsem zviša prezenčno stan-  
je na južnih in severnih mejah. S tem se  
bodo izdatki povečali za 20 do 30 milio-  
nov kron. Mornariška predloga, ki pride  
pred delegacije, pa zahteva 280.000.000  
kron, ki se bodo dobili potom primerne  
operacije. Ta denar se porabi za tri nove  
dreadnoughte, ki imajo nadomestiti zastar-  
ele »Monarch«-razred, in se bosta dve  
ladji začeli takoj graditi v Trstu. Da se de-  
legati preveč ne ustrašijo, bo vlada izpo-  
četka zahtevala le pokritje prve rate.

\* **Avstrijska in nemška vojaška moč.**  
V Nemčiji je sprejel državni zbor novo  
vojaško postavbo. Po tem zakonu bo imela  
Nemčija sledeče število vojakov: v miru  
770.000 vojakov, v vojni 6.000.000. Po šte-  
vilu prebivalstva bi morala imeti Avstrija,  
ako bi hotela iti roko v roki z Nemčijo, v  
miru 650.000 služečih vojakov, v vojski pa  
5.000.000 bojnikov. V resnici nosi sedaj  
v miru vojaško suknjo 350.000 vojakov, v  
vojski pa bi prišli v poštev 3.000.000. Ita-  
lija, tretja zaveznica, ima v mirovljubnem  
stanju 280.000, v vojski bi jih spravila sku-  
paj dva in pol milijona. Nemčija gleda be-  
svoj dvi zaveznici zaradi njune vojaške neja-  
kosti postrani in pravijo, da bo zahtevala,  
da se tudi v Italiji in Avstriji število voja-  
kov zviša.

\* **Za varstvo uredniške tajnosti.** Z ozi-  
rom na sistematično prizadevanje avstrij-  
skega sodstva, žurnaliste prisiliti k prič-  
evanju o stvareh, ki so jim kot urednikom  
zaupane, je zboroval na Dunaju velik shod  
žurnalistov, ki so se ga udeležili zastopniki  
vseh narodov in strank. Shod je soglasno  
sklenil oster protest v tem oziru in izjavil,  
da vsak žurnalist, ki prekrši uredniško taj-  
nost, zapade zaničevanju tako splošnosti  
kakor kolegov in je strokovno in družabno  
nemogoče. Vsi žurnalisti se pozivljajo, da  
uredniško tajnost, ki je vir zaupanja jav-  
nosti do časopisa, brezpogojno in ne me-  
neč se za kakršnekoli kazni v vsakem slu-  
čaju varujejo.

\* **Odprava redov, plemstva in odliko-  
vanj na Norveškem.** Vse stranke v nor-  
veškem parlamentu so se izrekle za to, da  
se na Norveškem vsi redovi in razna odli-

kovanja odpravijo. V par mesecih ne bo  
na Norveškem nobenih križcev, medalj in  
drugih takih dragocenih reči več, po kate-  
rih v Avstriji tako srca hrepenijo.

\* **Prebivalstvo na Francoskem na-  
rašču.** Najnovejša statistika o gibanju pre-  
bivalstva na Francoskem kaže, da prebi-  
valstvo narašča. Leta 1911. je bilo porodov  
742.000, leta 1912. pa 745.000. Leta 1911.  
je izgubila Francoska 35.000 duš, leta 1912.  
jih je dobila zopet 55.000. Umrljivost še ni  
bila nikoli tako nizka kakor lanske leto;  
leta 1902. je umrlo 761.000 ljudi, leta 1907.  
jih je umrlo 792.000, leta 1911. — 777.000,  
lani pa samo 690.000.

## Obrambni vestnik.

\*\* **Revolucija — ultimatum — poli-  
tični nagibi — slabo dihanje itd.** »Sloven-  
ski Narod« je odgovoril v svoji 141. šte-  
vilki z dne 23. t. m. našemu listu, ki je v  
svoji zadnji številki reagiral na njegov na-  
pad na Učiteljsko tiskarno. Poudarjamo  
tako, da bi enak odgovor težko znal napi-  
sati najljubejši klerikalni list. Kolikor se  
tiče napad »Slovenskega Naroda« Učitel-  
ske tiskarne, zato je dobil imenovani list  
odgovor od poklicane strani, kakor ga pri-  
občujemo na drugem mestu svojega lista.  
Ta odgovor drži in bo držal: dejstva pobi-  
jajo laž! Punctum! — Ampak »Slovenski  
Narod« je vrgel v eno vrečo Učiteljsko ti-  
skarno. »Dan« in naš list, ker misli, da  
tiči v naši organizaciji vse v enem žepu,  
kakor tiče kje drugod glave in misli in  
»javno mnenje« in še kaj drugega v enem  
jarmu! To je »Slovenskega Naroda«  
glavna zmeta: vse napredne javnosti ni  
mogoče natezati na eno kopito! Saj nismo  
otroci, da bi nas držali v povojčkih in da  
bi žvrgoleli samo tako, kakor se oglaš-  
ena sama piščalka! In če se oglašita v na-  
pačni melodiji — mi pa brž za njo, sicer  
prepričani, da petje ni pravo, ampak po-  
korni in ponižni kakor se spodobi majhnim  
ljudem! To je disciplina! Ako pa ni tako,  
je revolucija! Sicer ne bo dosti koristilo,  
če rečemo, da terorizem ni disciplina in da  
izražanje svojih, jasnih in odkritih misli ni  
revolucija. Disciplina je pokoravanje načel-  
om, ki imajo — od večine odobrena in  
sprejeta — pravico do eksistence in ki  
imajo na razpolago sredstva, da se uve-  
lijavljajo v praktičnem življenju. Popisa-  
nega papirja imamo dovolj, treba je dela in  
življenja! Oboje — delo in življenje — pa  
spoznavaj in veš ceniti, ako si sredi v  
njem, ako trpiš zaradi tega, ker delaš tako,  
kakor se ti zdi prav, ako svojim nazorom  
zastavljaš svojo eksistenco, svojo  
osebno korist. In ako poveš, da to, kar  
stori posameznik, ne odgovarja nazorom  
in delu večine, ni to revolucija, ampak je  
to veselo znamenje zrelosti in samostoj-  
nosti! Tak nauk daje šola življenja, ki ve-  
selo in živahno opravlja svojo nalogo tam  
zunaj po širokem svetu! Tudi po sloven-  
skem! Iz tesnih spon naših žalostnih raz-  
mer in neprilik kipi v ponosnem razmahu  
napredni element, ki se razliva v čedalje  
večje, obsežnejše kroge. Danes ni vasi na  
Slovenkem, kjer bi ne bilo naprednega  
človeka! Tisti, ki krha zobe ob železo-  
betonskih zidovih Učiteljske tiskarne, tega  
ni storil. Stori so to drugi, stori pa se je  
to tudi in večinoma samo iz sebe, in sicer  
zato, ker tudi misel v našem človeku do-  
zori do zrelosti in samostojnosti! In kdor  
bi pošiljal takemu radostnemu duševnemu  
probujanju ultimatum, ta neče naprednosti  
in bodočnosti, ta temveč sebi podpisuje  
smrtno obsodbo! Nas samo veselje, če ima  
tudi Učiteljska tiskarna pri tem prepору  
slovenskega naroda, pri tem njegovem re-  
ševanju iz odvisnosti in zaspanosti svoj  
delež. — Mi ne pišemo svojega lista za  
nobeno politično stranko, ampak ga pišemo  
za svoj stan. Vzlic temu si prisvajamo za-  
slugo, da smo ravno mi ohranili veselje do  
naprednega dela v svojem stanu, ki se  
poti in trudi za blaginjo slovenskega ljud-  
stva tudi po takih krajih, kamor še ni sto-  
pila noga tistega, ki danes obrekuje naš  
list in ubija našo tiskarno. Hvaležnosti ni-  
simo iskali nikoli in od nikogar, ampak de-  
lali smo tako in delali bomo tako, ker smo  
uverjeni, da pride konec vsaki krivici, da  
pride dan plačila tudi naprednemu sloven-  
skemu učitelju! Propagirali smo napredno  
idejo vedno in povsod, a nismo nikoli po-  
zabili braniti koristi, časti in ugleda slo-  
venskega šolstva in učiteljstva — tudi te-  
daj ne, ko so nas nagnali s — pretiranimi  
zahtevami! Branili smo celo tovariše, ki  
niso bili naših nazorov, ker boli krivica in  
nasilje vsakega, kdor je človek! Da, ko

je naš list tiskala Narodna tiskarna, se je  
zgodilo obilokrat, da je »Slovenski Narod«  
ponatiskaval naše članke, da je »Slovenski  
Narod« štel lepo število odličnih sotrudi-  
kov iz našega stanu, celo takih, ki so dan-  
es Slomškarji! In sedaj prihaja infamen  
človek in piše v onem istem »Slovenskem  
Narodu«, da smo se zakadili vanj »na tisti  
prikupni način, s katerim so (namreč mi!)  
največ pripomogli, da klerikalci napredno  
učiteljstvo tako kruto in neusmiljeno pre-  
ganjajo«. In sedaj vprašamo: Ali ste po-  
natiskovali naše članke in iskali sotrudi-  
nikov med nami zato, da ste pospeševali  
kruto in neusmiljeno naše preganjanje? Ali  
pa ste delali to zato, ker ste bili preverjeni  
o poštenosti in upravičenosti našega boja?  
Ako je prvo res, ste bili takrat hinavci in  
zahrbtni naši sovražniki; ako je pa drugo  
res, ste danes lažniki! Izprašajte svojo  
vest in odgovorite — sebi! Mi ne rabimo  
odgovora! Poglejte se v zrcalo in sram  
Vas bodi!

\*\* **Kako so rahločutni.** Zadnjič smo v  
odgovoru na napad »Slovenskega Naroda«  
na tem mestu imenovali tudi osebo, ki je  
v upravnem odboru Narodne tiskarne in v  
uredništvu »Slovenskega Naroda«. Ker  
poznamo to osebo od vseh strani in v vsa-  
kem pogledu, nismo s tem, da smo jo ime-  
novali, storili nobenega greha. Ampak  
oseba, ki veže uredništvo s tiskarno, je  
užaljena! Tako se dá posneti iz prve  
dnevne vesti 141. šte. »Slovenskega Na-  
roda«. — Kako je pa to, da je tako hipoma  
rahločutni »Slovenski Narod« v svojih po-  
lemikah, ki jih je imel z »Dnevom«, prije-  
mal tovariša L. Jelenca, ki ni niti upravni  
odbornik Učiteljske tiskarne in še manj  
urednik »Dneva«?! Ali mislijo gospodje,  
da bodo brez našega protesta tolkli po po-  
sameznikih našega stanu, ki so popolnoma  
nedolžni? Ne! To jim povemo enkrat za  
vselej! Sicer bomo udarili nazaj!

\*\* **Absolutno ne bomo več prenašali  
takih napadov, kakor so si jih gospodje v  
svoji bolniški megalomaniji doslej dovo-  
ljevali.** To je hotel »Slovenski Narod« v  
svoji številki od pretekle srede zapisati na  
naš naslov, pa je zapisal le sebi v album!  
Iznova ponavlja, da smo se mi (t. j. »Slo-  
venski Narod«) vedno izključno le iz po-  
litičnih nagibov pečali z Učiteljsko tiskar-  
no... Kaki so pa to »politični nagibi«, da  
»Narod« nikdar več ne omeni nobenega  
lista, ki ga tiska Učiteljska, da tudi sicer  
ne omeni nikoli te tiskarne, ako dobi v re-  
cenzijo kako knjigo, ki jo je ta tiskarna  
tiskala! To vendar niso »politični«, ampak  
so sovražni nagibi! (Katoliško tiskarno in  
bukvarno pa omenja!) Kaki so tudi to »po-  
litični nagibi«, da kaže »Narod« na zad-  
njo bilanco Učiteljske, češ, da hoče naš  
list »z lažmi in zvijačami morda odvaliti  
na druge krivdo za stanje Učiteljske ti-  
skarne...« V tem ne vidimo mi nobenega  
»političnega nagiba«, ampak je tako pisa-  
nje enostavna zlobnost, ki hoče v javnosti  
zbuditi o našem podjetju slabo mnenje!  
In kaki »politični nagibi« so končno to, ko  
pravi »Narod«, da je »Zvonček« pustil v  
Narodni nad tisoč kron dolga, ki še vedno  
ni pokrit?! Tudi to niso »politični nagibi«,  
ampak je to skrajna brezskrbnost, ki stoji  
osamljena v trgovskem in obrtnem svetu!  
Sedaj naj vsa podjetja začno javno raz-  
glašati, koliko kron jim dolguje ta, koliko  
oni! To je za podjetje gotovo lepo pripo-  
ročilo, a tudi za »Slovenski Narod«, ki  
vlači v ta boj nedolžni »Zvonček«, ki mu  
je tudi najbrže na poti. Dolg naj iztoži, pa  
bo mir! — Tako bje sedaj »Slovenski  
Narod« po »Dnevnu«, po »Učiteljski ti-  
skarni«, po našem listu, po »Zvončku«, po  
tov. Jelenču — bje po vsem, kar je na-  
šega, kar je učiteljskega! Ali so tudi to  
»politični nagibi«?! — O »Zvončkovem«  
dolgju ne pristojta beseda nam, ampak go-  
spodom pri »Slov. Narodu« utegne biti  
znano, da so v začetku težave povsod,  
da je posebno učiteljstvo moralo samo ve-  
liko delati in žrtvovati, da si je ustanovilo  
to, kar ima danes, ker je ob znanem svo-  
jem materialnem položaju začelo vse ta-  
korekoč iz nič! To pa, kar imamo, bomo  
brani do skrajnosti; zato pa smo gorenje  
besede naslovili na adresu »Slovenskega  
Naroda«!

## Učiteljski vestnik.

IV. **abiturijski sestanek.** Vsem to-  
varišem-udeležencem naznanjamo, da se  
je pripravljalnemu odboru posrečilo do-  
biti za vse udeležence prav udobna brez-  
plačna prenočišča za ves čas prireditve,  
kar bo gotovo marsikomu omogočilo ude-  
ležbo. Preskrbljeno je tudi za skupne

obede po nižji ceni. Upamo tedaj, da se  
snidemo v teh dneh, v čim največjem šte-  
vilu. Do snidenja!

**Definitivno udeležbo** za IV. abitur-  
ientski sestanek so priglasila doslej na-  
slednja učiteljska: 1. Ljubljana (moško),  
2. Ljubljana (žensko), 3. Ljubljana (samo-  
stan), 4. Maribor (moško), 5. Gorica (žen-  
sko), 6. Gorica (moško), 7. Celovec (mo-  
ško), 8. Celovec (žensko), 9. Zagreb (mo-  
ško), 10. Petrinje, 11. Zader-Arbanasi, 12.  
Kastav. Pričakujemo definitivnih prijav še  
z drugih učiteljskih. S.

## Kranjske vesti.

—r— **Poročil se je** tov. Herman Kmet,  
nadučitelj na Colj nad Vipavo, z gđc. uč-  
teljico Julijo Kosovo. — Bilo srečno!

—r— **Samomor.** Franca Valenčičeva,  
učiteljica v Starem trgu pri Ložu, si je  
preteklo soboto ponoči s kuhinjskim no-  
žem prerežala vrat. Dejanje je storila v  
hipni blaznosti. Blag spomin nesrečni to-  
varišici!

—r— **Novi šolski stavbi** bodo v krat-  
kem začeli graditi, in sicer osemrazred-  
nico v Trzinu na Gorenjskem in enoraz-  
rednico v Goričah, okraj Predvor na Go-  
renjskem.

—r— **Iz ljudskošolske službe.** Name-  
sto obotlega nadučitelja na II. mestni de-  
ški ljudski šoli v Ljubljani, Janka N. Jeg-  
liča, je do konca šolskega leta imenovana  
za suplentinjo abs. učiteljska kandidatinja  
Elza Sosova.

—r— **Škratinka.** Dne 18. t. m. so na  
Vačah šolo zaprli za nekaj tednov, ker je  
hčerka nadučitelja tov. Iv. Bezeljaka zbo-  
lela za škratinko. Bolezen se širi najbrž  
iz Zagorja, ker se je tudi v Vidrgi pojavil  
en slučaj.

—r— **Aroganca nemških profesorjev.**  
Pri pogrebu prof. Milana Pajka so nemški  
profesorji na realni prepovedali sloven-  
skim dijakom nositi venec s trakovi v de-  
želni barvah. Preden se je pogreb pričel  
pomikati, so profesorji imeli kar na cesti  
konferenco z ravnateljem, ki je končno  
stopil k nosačem venca in jim zapovedal,  
da morajo venec položiti na mrtvaški  
voz. Občinstvo se je zgražalo ob takem  
postopanju, ki mu je nedostajalo vsake  
pietete in ki je bil vse obsodbe vreden iz-  
bruha onega vsenemstva, ki za to, da si  
služi kruh na naši zemlji, žali vse, kar  
nam je najljubše. Treba bo pač enkrat za  
vselej pojasniti tem pedagogom, da sme  
naša mladina spoštovati barve dežele, ki  
je po svojih sinovih prelila potoke krvi za  
državo. Treba bi bilo oholim nemškim  
profesorjem pokazati, da naše deželne  
barve niso tuje cunje. — Kaj bi se neki  
zgodilo s slovenskim ravnateljem v po-  
dobnem slučaju kje v kakem nemškem ali  
laškem mestu? Na mestu bi ga poslali  
v penzijo. Na Kranjskem pa je dandanes  
vse dovoljeno! Vendar smo radovedni, kaj  
poreče na to provokatorično in šovin-  
istično vedenje deželni šolski svet!

—r— **Za kačje lovce.** Ker je tudi le-  
tošnje leto razpisal deželni odbor vojvo-  
dine Kranjske nagrado za pokončevanje  
strupenih kač na Kranjskem, opozarjamo  
vse dotičnike, ki se zanimajo za kačji lov,  
da je izdalo »Muzejsko društvo za Kranj-  
sko« knjižico »Herpetologični zapiski za  
Kranjsko«, to je poučno spisano razpravo,  
po kateri lahko vsak določi pri nas živeče  
kače. Knjižica stane samo 1 K 50 h in se  
dobiva po vseh knjigarnah, naroča se lah-  
ko tudi direktno pri Muzejskem društvu.

## Štajerske vesti.

—š— **Iz Slovenjgradca** nam pišejo:  
Okrajni šolski svet v Slovenjgradcu se je  
v svoji zadnji seji opetovano zavzel za iz-  
boljšanje učiteljskih plač ter svoj sklep  
predložil merodajnemu mestu.

—š— **Nemški kulturniki.** V Ljubnu na  
Štajerskem so te dni divjali divjaki višje  
rudadske šole ponoči po mestu in kri-  
čali: »Ogenj, ogenj!« Da se je strah kmalu  
razširil po mestu, si vsak lahko misli. Par  
teh ptičev je policija zaprla, a drugi so  
sklicali svoje tovariše in drli pred policijo  
ter tam zahtevali osvoboditev svojih to-  
varišev. Mestni župan jih je nazadnje uka-  
zal res izpustiti. Taka kulturnost nemškega  
študentstva pač mora imponirati!

**Agitirajte za svoje glasilo!**  
**Pridobivajte mu novih naročnikov!**